

Kor fiskimanna - fyrr og nú

(Framhald)
VIT VINNA FISKI- OG
ARBEIDSRETTINDI
Í GRÖNLANDI

Eitt tað fyrsta hetta landsstýrið gjordi, var at fara í samráðingar við ríkisstýrið og Grønlandsráðið um nýggjar havnir og størri veiðioeki uppi í Grønlandi eins og um arbeiðsrettindi á landi haruppi, serliga í samlag við grønlenska handilin.

Vit vunu 6 nýggjar havnir, stórt veiðioeki aftrat og grønlenski monopolstongilin varð brotin so'eidis, at vit hava nú í fleiri ár verið og arbeitt í landi og róð út fyrri grønlendshandilin undir somu korum sum grønlendingar sjálvir.

Úrslitið av útróðrinum í teim um nýggju havnum hjá fiskimonnum í fjór er besta prógv ið um, hvat ið hesar havnir hava at týða fyrri føroyskar útróðramenn. Parturin kom upp um 20.000 kr. fyrri 4 mánaðar. Tað var kortini hæddin, men flestir lógu millum 10.000 kr. og 16—18.000 kr.

AFTURVUNNIN VEIÐIRETTINDI Í ÍSLANDI

Sitandi landsstýri tók brátt samráðingar upp við íslenskar stjórnarmenn um serrættini fyrri føroyingar.

Ifjor varð so farið til Reykjavíkar at samráðast beinleiðis við stjórnarmyndugleikarnar haruppi.

Úrslitið var sum øllum kunnugt óført.

Vit vunu aftur fiskirett fyrri snelli og snorið at kalla alfa-taðin har, ið føroyingar høvdu verið vanir at fiska, tá ið 4 mílamarkid var í gildi. Nakrar skerjingar eru kortini sum á Norðvestlandinum, og summatáðni gúlða tíðaravmarkingar. Tað, sum týðningarmesti vinnugurur, var má sigast at vera sjógvurir kring steinin á Norðlandinum og Serviksbankanir og grynran á Suðurlandinum. Hin ófari fiskiskapurin, sum tey fáu skipini í ár finga á Suðurlandinum, ber prógv um hetta. Túrun, sum t. d. Hoyvík gjordi, sigst at vera hin besti hjá hesum skipi fyrri mann ingina — og tað hevur gjort mangar góðar túrir. Nakað tað sama koma sigast um Suðurland hjá Jóhan Mortensen í Porkeri.

Spennandi, hvussu ummarfiskiskapurin fer at roynast hjá teimum føroysku skipunum, sum fara til Íslands at fiska.

FINGU AFTUR RÆTT AT FISKA INNA 6 FJÖRDINGS-MARKINUM Í NOREG

Noregi setti 12 míla sjómarkið.

Hetta gjordi allan trolfiski-

skap hjá føroyingum í Noreg ómøguligan.

Landsstýrið tók so upp samráðingar við norsku myndugleikarnar.

Væl bar til.

Vit vunu somu rettindi sum bretar rett at tro'a og reka allan fiskiskap innat 6 mílamarkinum til 1970.

Okkara trolarajóti fekk her við tann torvandi skáa.

Afturat hesum, sum er flutt fram, og sum hevur serligan týðning fyrri okkara fiskimenn, er rett og rimiligt at nevna tey felags góðir á tí sosiala okinum, sum vunnin eru undir hesum landsstýrinum. Her eru fyrst á nevna fólkapensjónina, avlami pensjónina, einkjupensjónin: forsorgarhjálpin, hin ókt barnastudningin, botan av vanu lukkutryggingarreglunum sum stytting av biðlíðini, hækkjing av dag- og skaðapeninginum, góðir og varðveitsla, sum serliga kemur verstíllaða fiski- og arbeiðarastettinum til góða.

Væl vunnid, ið vit kunnu gleða okkum við.

Men á mál eru vit ikki komnir. Minni enn so. Nógv og stór tor eru eftiri enn at taka.

Vit kunnu ikki, vit megu ikki gevast fyrr enn vit hava fingið skipað samfelag okkara av sonum um at vera fólkaheimið Føroyar.

Eitt stórt mál, ein eggjand stevna!

Javnaðarmaður.

FØROYA

BANKI

TÓRSHAVN tlf. 1350

Setið avlopspeningin í BANKAN

Har stendur hann tryggur, og har gevur hann rentu

INNLAN
við 3 mánaða uppsøgn 4% pro anno
BANKABÓK 3½% pro anno
KEKK-KONTO 2% pro anno

Ynskja tygum hægri rentu, kunnu tygum í bankanum keypa lánsbræv við lögtings- ella ríkiskassaábyrgd við umleið 7% rentu.

UTBANKAR:

Í Eysturoy: Runavík, tlf. 7227
Fuglafirði, tlf. 64
Lorvík, tlf. 7
Skála, tlf. 7053
Í Norðoyum Klakksvík, tlf. 5274

Í Suðuroy: Tveroyri, tlf. 32
Hvalba, tlf. 39
Vági, tlf. 130
Í Vágum: Miðvági, tlf. 7
Sandavági, tlf. 108
Sørvági, tlf. 88

2802

SNAR-vaskað

centrifugerað og turkað

SNAR-vask

Bøgata 14

Telefon 1125-1126

Útleigan av frystiboxum

Pf. Havnar Fiskacentral

ANGOLA

Adalskrivarin fyrri fakfelogini í Angola hevur upplýst fyrri FN, at meira enn 70.000 fólk, menn, kvinnur og børn, eru skotin av hermonnum í Angola síðan 1959, og fleiri túsund eru deyð av hungri.

Tað verður eisini upplýst, at tey vápn, ið hermann nýta í Angola móti sjálvstýrisrørsluni, eru gjord í Vesturtýsklandi.

GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantorið.

Grót og skervur megu vera goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyrri kommununa.

FROÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

Heðin Brú: LEIKUM FAGURT ...

39

Tey flestu, ið komu framvið, løsu bert yvirskriftina á greinini um Tormann: »Á, eitt av hasum slagnum.« So fóru tey. Men har kom so ein í húðaskóm og las. Hann hevði silvurknappar undir knounum og eina tóma leðurtasku undir hondini. Tá setir Punthavn drekkamunnin frá sær í vindeygakarmín og stáir: »Har kemur ein við tí rætta skinslitinum — kom nú og siggi. Dortale!« Rópar hann á konuna. Men maðurin hvarv beinan vegin, rann um geilarmóðið oman eftir. Tá bað blaðstjórinn skamm og last í lagkleyvarnar. »Í hann innan býttur ikki er! Tøðhólkur í bein, tá ið til skal takast.«

Men tað var so skjótt, tann við taskuni kom aftur við tveimum øðrum húðaskógvamennum og stoðgaði við talvuna. Líkt til, teir løsu trúliga, trampaðu í vegin uppímillum, ryktu í kotavein og søgdu húh. Tað kom sovordid liv í teir, at teir tóku dik á seg midan fyrri vindeygad hjá blaðstjóranum: »Nú gongur av skriðuri, sum teir tigga sær. Hatta er ein meinhæftigur fani, hasin skólástjórin. Nú er ikki at liggja við frið út av vindeygarnum. Tað má gerast okkurt. Tormaður má sleppa inn aftur á keraraskúlan, tað hjálpir ikki til.«

»Tað sigi eg við.« tekur harra Punthavn undir. »Var eg ungur, hevði eg vitað, hvat eg skuldi gjørt.« Hann beyð teimum inn.

Teir heingja húgvurnar frá sær í durunum og koma inn í eitt lítið rúm, húðfólkið rópar butikkipa. Har eru hýllar á bróstnum flallar av brotnum ílotum. Punthavn stiftaði fyrri 66k. Hann keypti eisini ritaveingir. Har hingu stórar teyggir av teinam undir íkjlinum. Hin bindimaskina í ríð eisini har. Konan bant fyrri fólk. Ein litil skiva var, og á henni lá ein roknskaparbók. Harra Punthavn kemur út úr stovuni og telur ímóti teimum. Neig kurtsíga í hendunum, retti hondina og beyð teimum at seta seg miður á beinkin, sum stóð uttanfyrri skivuna. So steigir hann dymar.

40

»Vit mugu verja Tormann.« »Søgdu húðaskógvamennir. »Hann má sleppa aftur at ganga í skúla.«

»Ja.« svarar Punthavn, »tákið tit ungu og gerið eina kravgongu í kveld! Latið teir siggi, at tess argari teir eru um kravgongur, tess tit tittari verða tær! Hart móti hørðum, eingin víð ein tunma!« Blaðstjórin reisir seg upp og stendur eina lotu tigandi á góvinum við boygdom høvdi. So rykkir hann brynnar og stáir trolskur inn í eyguni á teimum: »Vit lýsa til fund aftur í kveld á Doktoragrund. Eg skal fara at heita á ungmannafelagsformannin, fáa hann at lýsa í felagsins navni. Móðir Føroyar ventar tað av okkum, at vit gera okkara úkyldu, at vit fylkjast óksl móti ókslum og krevja okkara fyrrdarrett við lutum og lunnindum frá fjalli til fjøru uttan og innan garða, sum forfedrar okkara hava havt.« Blaðstjórin setir seg stíllisliga miður aftur og tekur at syngja við veikari gamlamannarødd.

Eg elski teg land, eg elski teg land.
Frá barnadrum og alskin kendi.

Húðaskógvamennir taka undir við, og teir hoyra, at konan, sum stákar í kokinum, syngur eisini. Aftaná buðu tey ein kaffimunn inni í stovuni og ein danskan við bitri í. »Bert ein pinkalítil skál fyrri føðilandinum!« sigur blaðstjórin. »Hetta er tað einasta, í húsinum er. Føroyar leingi livi!« Og so róptu teir allir hurrá og drukku.

Konan kemur inn í stovuna við einum kopp í hondini og setir seg at tosa. Hon var altíð so troytt, helt hon fyrri. Þrongdi til at hvíla seg eina lotu. Hevði so nógv at binda, læt hon at, tók altíð so nógv upp á seg, meir enn hon var før fyrri. Men hon var líka, okkurt var at gera. Tað skuldi so nógv